

266. В А Р Н А,
Археологическо Дружество

ДОБРУДЖА

ОРГАНЪ НА СЪЮЗА НА ПРОСВѢТНО-БЛАГОТВОРИТЕЛНИТЪ ДРУЖЕСТВА «ДОБРУДЖА» ВЪ БЪЛГАРИЯ

Адресъ:
в къ „Добруджа“
ул. Сердика № 3
Годишно обемление:
За членове 60 лв.
За нечленове 100 лв.
За чужбина 200 лв.
За Америка 2 долара
Брой 2 лева
Редакт.: П. Господиновъ

Всѣки на поста си!

Да не се забравя, че Съюзът на просвѣтно-благотворителнитъ два „Добруджа“ има за главна задача да подпомага активно дѣлото на културното, стопанско и политическо равенство и самоопредѣление на поробенитъ добруджански народъ.

За тая целъ, между другитъ, и като най-главно срѣдство, уставятъ на съюза сочи пропагандата на нашата кауза предъ всички фактори и сили, които иматъ или могатъ да иматъ отношение къмъ проблемата ни.

Мартенската сесия на Съвета на О. Н. — въртѣки концентрирания натискъ на заинтересованитъ държави — не сме въпроса за гаранциитъ за защита на малцинствата отъ дневния си редъ. Напротивъ — тѣмо сега този въпросъ се поставя. Известно е, че Съветътъ избра една тричленна комисиия, която да докладва, следъ като вземе мнението на всички заинтересовани по въпроса за процедурата.

Четемъ въ пресата, че Ромъния, Югославия, Гърция, Полша и Чехославия се готвятъ усърдно и съ общъ натискъ да снематъ въпроса отъ форума на международното третиране и решаване, като се обяви той за въпросъ на вътрешната политика на всяка държава.

Като се знае състоянието на междудържавнитъ отношения — тая офанзива на държавнитъ сателити възбужда основателни страхове, че въпросътъ за защита на малцинствата може да бъде изоставенъ ad calendas graecas.

Това толкова по-впроятно ще стане, ако заинтересованитъ въ защитата на малцинствата държави и обществени сили се покажатъ слаби, нерешителни, отстъпчиви или, което е по-лошо, — незаинтересовани.

Срещу офанзивата на международната реакция трѣбва да се организиратъ, мобилизиратъ и гоставятъ на кракъ всички сили и фактори, ратуващи за правата на националнитъ малцинства.

Като носителъ на тая задача, — що се отнася до добруджанския народъ, — нашиятъ съюзъ тожсе има дълга да вземе мѣстото си въ тая важенъ моментъ.

Изпълнителниятъ комитетъ е вече изготвилъ своето изложение до комитетата на тримата и скоро ще го отпрати.

Цѣлата емиграция трѣбва да обедини силитъ и съгласиетата си въ лицето и подъ знамето на Съюза „Добруджа“, за да отстоимъ съ всички енергия и до стойностно интереситъ на нашитъ поробени братя!

Всѣки на поста си!

Да си вървятъ

Въ ромънския печатъ се говори, че правителството възнамерявало да отпусне нѣколко стотинъ милиона лей за купуване къщи, добитѣкъ и инвентаръ на цинцаритъ — колониста, та да се прекратѣмъ „търканицата“ и „недоволствата“ съ мѣстното население.

Не нѣколко стотинъ, а да имъ отворятъ всичкитъ си каси, цинцаритъ по-добри нѣма да станатъ.

Какво имъ липсва?
Залепятъ се като пиявци нѣкъкъпитъ на българитъ, окупиратъ разработенитъ полета, взематъ на сила всичко отъ българитъ, отъ каквото иматъ нужда — защо имъ е Кредитъ?
Да се оплачатъ българитъ отъ

Гробътъ на Петъръ Габе

Преди две години софийскитъ гробища приютиха тѣлото на единъ достоенъ за вѣчна слава синъ на Добруджа. Преди две години си взе сбогомъ забиваги 70-годишниятъ Петъръ Габе, който остана върху Българската земя за насъ богати завещания отъ велика любовъ къмъ Добруджа и отъ изключителни примери за най-върно и предано служене на добруджанското дѣло.

Петъръ Габе бѣ тихъ и гордъ. Тиха и горда бѣ неговата дѣятелност. И точно затова ти ще ослѣпи скоро съ блѣсъкъ си ония, които я продактуваха.

Върху наагробния камѣкъ е из-

дѣлабанъ единъ самостенъ житеенъ класъ. Надясналъ се надъ ямсто на покойника. Разбираме смисъла на този символъ. Подъ ямсто му е написана съ златни букви думата „Добруджа“. Думата, която е давала смисъла на пѣлата дѣятелност на Петъръ Габе, думата, която е запѣвала цѣлото му съществуване. Думата, която бѣ на устнитъ му въ посласаната минута!

Да навсаемъ смирено глава предъ паметъта на дѣло Петъръ Габе, да коленичимъ предъ гроба му, поспивамъ съ добруджанска прѣстъ и съ добруджански пѣти,

Черни дни въ Добруджа

Побоищата не спиратъ. — Нови подстрекателства срещу българитъ. — Населението се ограбва. — Колонизирането продължава.

Сега неговиятъ редъ

Коварнитъ убийци отъ с. Гьоре, следъ като съ безпобеденъ сдизъмъ предъ очитъ на властитъ убиха Георги Ив. Бѣчваровъ, сега, чрезъ свои агенти, сж отпразвили заплашване къмъ кафеджията, въ чието заведение извършиха убийството, да изчезне завинаги отъ лицето на селото, ако не иска. . . и него да го сполети същата участъ!

Една не стигаше

Кюстенденскиятъ в. „Добруджа Жужна“ помѣства статия подъ надсловъ „Нова Яциуна Ромънския“, въ която пише, че съществува голяма опасностъ отъ повѣрването ржководството на всички ромънски интереси въ ржцетъ на водителитъ — български политикани или българизирани ромънци.

Затова ромънитъ отъ Дуросторъ решили образуването на едно патриотическо дружество, въ което могатъ да участвуватъ всички, които чувствуватъ по ромънски. Дружеството подъ фирмата „Лига Ромънския“ се конституирало въ два комитета: единъ културно-пропагандаторски и другъ национално-изпълнителенъ.

Като оставимъ настрана минимата опасностъ, която се манифестира съ повѣрването „ржководството на всички ромънски интереси“ въ ржцетъ на българитъ, което е една голяма лъжа, защото, очевидно, такава опасностъ съществува само въ главитъ на редакторитъ на „Добруджа“

това — не могатъ, защото нѣма на кого: всичко се върши предъ очитъ на властѣта.

А ако посмѣятъ да се възпротиватъ — цинцаритъ знаятъ и друго: да биятъ и да убиватъ.

Надъ за това сж дошли въ Добруджа?

Най-добриятъ Кредитъ за цинцаритъ е да си вървятъ, отгасто сж дошли — при Пиваъ планина.

Жуна“, име питаме: не бѣше ли достатъчна една „Яциуна Ромънския“ та трѣба да се основава нова?

Или се готвятъ нови ваханелии?

Побоища, побоища, побоища. . .

Цинцарската фамилия Кръченко отъ три години живѣе въ дома на жителя на с. Сарсъларъ, Силистренско, Димитъръ Рачевъ. Три стаи, маса, столъ, кровать дори и чувена за правене на мамалига и др. мебели сж на разположение на колониститъ. Дърварника, гълбушината, дори и алафа, който стопанинътъ е запазилъ за добитѣкъ — гоститъ употребяватъ за топлина. Но и хамберътъ на стопанина не е пощаденъ, той е често тършуванъ. Задигнали 7 крини ржжъ, за да си съвятъ нивитъ.

И всичко това се плаща съ постоянни псувни, заплашвания. . . да напуснатъ и изпразнятъ къщата. Сметатъ, че земѣта е на тѣхни прѣдѣли, и тѣ, като тѣхни наследници, трѣбва да заематъ това, що е тѣхно.

Друго. На сжщитъ колонисти сж дадени 7 денара — отъ нивитъ на свекъръ на бията.

На 26 т. г. отива Рачевъ да имъ посочи къде е нивата, ала тамъ намиратъ, че едно дърво било отсѣчено. Рекламациия, следствено — кой отсѣкълъ дървото. Рачевъ заявява, че не е той авторътъ, аля колониститъ сметатъ, че е случай да прибавятъ къмъ досегашнитъ терзания на цѣло семейство, което отъ 3 години търпи гнета имъ — още нѣщо: да му сѣпятъ главата. И нещастникътъ, пребитъ, намира спасение въ бѣгството.

Заведено е по случая дѣло, но резултатътъ му отсега всѣки го знае. . .

И кметовѣтъ не щадятъ

Преди нѣколко дни секретаръ-бирникътъ на с. Узунджа орманъ, Георги Барба, поднесълъ на кмета на селото Симеонъ Станевъ нѣкакъвъ списѣкъ за подписъ. Станевъ попиталъ какъвъ е тоя списѣкъ

и кой го иска. Цинцаринътъ смутолевилъ нѣщо, обаче кметътъ не искалъ да поджинше, докато не му се обясни целѣта.

Вмѣсто това, обаче, скачатъ върху му секретарътъ и колониститъ Георги Пала, Димо Дина и др., повалятъ кмета на земѣта: градушка отъ ударъ — юмруци, ритници съ крака — снесали го отъ бой. А бабинътъ Георги Пала съ 5—6 удара строшилъ ржжата на жертвата.

Пострадалиятъ е „рекламизиралъ“ факта въ перката.

Нѣматъ ли край тия звѣрства?

Държава въ държава

Село Гарванъ, силистренско, днесъ представлява едно малко царство, чийто абсолютни господари съ неограничени права сж цинцаритъ Хадживретовци.

Ежедневниятъ лимъ на селото представлява една непрекъсната верига отъ убийства, вобонше, скандали, разпри, безчестие и вартоломееви нощи.

Населението пиши.

Село Гарванъ е държава на споменатитъ цинцари, където тѣ вършатъ работи, които човѣшкитъ мозѣкъ едва може да побере. Това село наточели е разположено на самия кратеръ на единъ вулканъ, който ежедневно изригва, безъ окончателно да погуби селото, а да го поддържа подъ непрекъснати, бавни, но систематични мъки и страдания.

Ето единъ новъ случай.

На 26 м. м. колонисти, квартиранти на жителя на селото Неко Кудинъ Неговъ искали отъ стопанина слама. Стопанинътъ отказалъ да даде. Колониститъ счупватъ кюфари, врати и задигатъ сламата. Но не се задоволяватъ съ това и съ една хайка отъ 5—6 души колонисти подгонватъ стопанина. Но той излѣзалъ по-бързъ въ краката.

Колониститъ закънятъ жертвата: връщатъ се въ къщи, насилватъ вратата и намиратъ майката на Неко — 60-70 годишна жена — и я набили най-звѣрски съ тояги. Но не се задоволяватъ само съ това. Изпочупили стѣпалата на всички прозорци на жилището.

Геронтъ на тоя подвигъ се казватъ Георги и Коста Пачура.

Синътъ на Г. М. Гайдара — битъ за сжщото. Георги Еневъ — сжщо.

Никола Т. Хадживрета, защото не му дали едни ритли за кола — чупилъ джамове, врати и пр.

Една отъ жертвитъ на Хадживретовци е Димитъръ Кудиновъ, човѣкъ който е оставилъ стопанство и търговия и избѣгалъ въ града, само и само да види спокойствие отъ честитъ нападения на тия хора—звѣрове.

На 25 м. м. Кудиновъ отишелъ въ село. Но трѣбвало човѣкътъ да се върне по-скоро, защото веститъ се тукъ-тамъ и билъ посрещнатъ съ псувни, оскърблени и заплашвания.

Не е пощадено и с. Ветренъ. Българинътъ Иванъ Н. Ивановъ билъ жестоко набитъ отъ колониста Коста Никола, а братъ на Ивановъ — отъ жената на колониста, защото не имъ дали да горятъ отъ собственитъ си дърва, пѣва и гълбушина.

Рушветитъ не слизатъ отъ сцената

Секретарътъ на общината въ с. Осукъкой, Якадъларско, зедно съ единъ новонастаненъ кметъ турчинъ, който, очевидно, се е самозабравилъ, я ударали на неспириванъ плячкаджилѣкъ.

За всѣко вѣнчално удостоверение повишилъ такситъ отъ 75 лей (?) на 500, обаче безъ да издаватъ нуждитъ квитанции — това не било по обичаитъ имъ.

На Иванъ Ганчевъ му било необходимо удостоверение, за да бъде облекченъ при военната си повинностъ.

Когато го поискалъ, отговорили му: „Това ще струва 20,000 лей“.

Като се натѣква човѣкъ на тия факти,

Йорданъ Йовковъ

Единъ отъ първите съвременни писатели въ България е нашиятъ сънародникъ Йорданъ Йовковъ. При българската действителностъ, въ която мъчно се признаватъ достойнствата на човѣка, на Йовкова е отстъпило драговоално и съ възхищение само мѣсто отъ най-високъ рангъ между призованитѣ писатели.

Йовковъ е писалъ предимно повести и разкази. Мъчно можемъ да посочимъ единъ написанъ отъ него редъ, изъ който да не се ражда образътъ на Добруджа съ цѣлата си сѣщина. Когато четемъ Йовкова, не можемъ да разберемъ какво става съ насъ: — нѣкакво чувство на мъжа къмъ земата на, къмъ обитателитѣ ѝ, къмъ всѣка прашинка въ нея сграбчва сърдцата ни и ги измъчва непоносимо. Каква мъжа, наистина! Сякашъ въ Добруджа сж живѣли най-добритѣ хора на свѣта и сега изедатъжъ ние, тѣхнитѣ синове и дѣщери, ги губимъ забинаги и сме безпомощни да имъ помогнемъ!

Новиятъ Народенъ театръ въ София постави на своята сцена още съ откриването си първата написана отъ Йовкова драма „Албена“, която се играе непрекъснато съ голѣмъ успѣхъ.

Нейниятъ сюжетъ е изъ живота на добруджанското село. За

неминуемо се запита: наистина, въ кой вѣкъ живѣемъ?

Потокътъ не спира

Съобщаватъ, че въ Кюстенджа сж пристигнали нови нѣколко стотинъ цинцарски семейства.

Всѣки може да си представи положението на ония нещастни българи, въ които села ще бждатъ настанени. Н ви ангарии, нови побоища, ново прилепване къмъ имотитѣ на селянитѣ като кърлежи.

Нма ли край това чудовищо колонизиране съ тѣртен и дерибей?

СВЕТОТАТСТВО

Въ първитѣ дни на м. мартъ изгорѣ българското училище въ Балчикъ. По този случай в. „Курьеръ“ въ Добричъ писа, че злодейска ржка е подпалила българската светиия.

Отъ пристигнали пжници се научаваме какъ е билъ предизвиканъ пожарътъ и какви сж били „силния.а“ на ромънската власт да спасятъ горящото училище.

Зданието на българското училище бѣше завещано отъ единъ благодетель, балчикшия гражданинъ Коста Я. Юрмански, който миналата година се почина въ София.

Притежавайки вече собствено здание, българското общество прибрало всички учебни пособия, библиотека, чинове и др. въ ремонтираното здание. На 3 III щѣло да стане едно скромно тържество въ честь на пжкоиния дарителъ по случай годишнината отъ смъртта му и щѣлъ да се постави портретътъ му въ една отъ залитѣ.

На 2 мартъ вечерта срещу 3 злодейска ржка, пртегната отъ престъжната мафия на цинцаритѣ, подпала свещената сграда и въ нгъ отъ четиритѣ страни буйни пламъци обхващатъ зданието.

Притичватъ се граждани, но поради силния вѣтеръ е било невъзможно да се направи нѣщо за спасението. Поистигнала и пожарната команда. Очевидци ни разправятъ, че водоноснитѣ бѣчи, следъ като сж били напълзани отъ чешмитѣ и потегляли за мѣстото на пожара, сж били отпущени отъ самитѣ пожарници, и докато стигнали до пожара, тѣ се изправаили.

На следния денъ ромънскитѣ власти ехидно се подсмивали и ликували, а най-много ромънскитѣ учители, които него денъ имали нѣкаква конференция въ града.

Добруджанци! Месецъ априлъ е агитационниятъ месецъ на вашата организация! Отзовете се масово на пунктовитѣ сбирки!

Нали отъ вашето село всички добруджанци ще посетятъ сбирката въ близкия пунктъ?

„Албена“ се казватъ нѣколко думи въ днешния подлистникъ.

Името на Йорданъ Йовковъ е гордостъ за всѣки добруджанецъ. Неговитѣ успѣхи ни радватъ и възгордяватъ, защото сж свързани съ образа на Добруджа.

По случай представянето на „Албена“ въ Народния театръ, Добруджанци поздравяватъ отъ душа и сърдце нейния авторъ, стискагъ му братски ръцетѣ и му пожелаватъ нови успѣхи въ завидното негово поприще.

Оземляването

Оземляването на бѣжанцитѣ въ цѣла България не може да се привърши презъ 1928 г. и затова то ще продължи тая година отъ главната дирекция за С. С. Н. Б. съ сжщия импулъс, както преди, съ вѣратата, че до края на годината ще бжде непременно ликвидирано съ тоя болень въпросъ.

Една група отъ административни инспектори по оземляването е замисляла вече по своитѣ райони. Предстояще е земнаването и на останалитѣ инспектори по районитѣ имъ, на които първата работа ще бжде да раздадатъ всички свободни парцели и да бждатъ измѣрени всички земи, опредѣлени за раздаване.

Привлича се вниманието на всички бѣжанци, заинтересовани по оземляването, да се отнасятъ направо до административнитѣ инспектори, отъ които най-добре ще получатъ освѣтление и нуждитѣ напжстивия по въпроситѣ.

Само по ония въпроси, които не могатъ да получатъ разрешение отъ инспекторитѣ, да се обръщатъ чрезъ мѣстнитѣ два до ИК, който ще направи нужното ходатайство предъ Дирекцията на бѣжанцитѣ.

Относно постройката на жилища за бѣжанцитѣ, има вече разрешение такива да се строятъ чрезъ *торгъ* и по *стопански начинъ*. П следниятъ начинъ е много изгоденъ за бѣжанцитѣ, защото имъ дава възможностъ да аложатъ при построяването своя трудъ и непосредствено да наблюдаватъ строеже.

Не напушайте роднитѣ огнища!

Подъ тая заглавие единъ добруджански вестникъ между другото пише:

Точно тогава, когато въ О. Н. се разглежда въпросътъ за малцинствата, въ нещастна Добруджа терорътъ надъ работливитѣ и мирни българи взема застрашителни размѣри. Конфискуването на земитѣ, заземването на илци, училища, черкви, библиотеки, читални и т. н. бледнѣятъ, предъ ноцата тактика на пинаскитѣ чета: съ десетини селяни отъ добруджанскитѣ села сж прогонени отъ роднитѣ си огнища съ изричното повеление, че, ако се завърнатъ обратно въ село, ще бждатъ пребити отъ бой; фактъ, който е действителностъ, за нещастие. Пимѣръ? — Варварския побой надъ жителъ отъ с. Гьоре — Георги Бъчаровъ — който остави 7 малолѣтни сираци.

Властитѣ сж нѣми свидетели на извършенитѣ вандализми отъ родени престѣпници. Ние се зачитаме — дали нѣмаме право на самозащита въ рамкитѣ на законитѣ, когато ни ограбятъ и прогонватъ отъ домоветѣ ни?

Нито единъ добруджанецъ да не напуша роднитѣ си села, даже и съ цѣлата на своя животъ“.

Какъто е написалъ досега Йовковъ, написалъ го е така, че кара читателя да се задѣха отъ нѣкакаво възхищение къмъ Добруджа, отъ нѣкакъвъ възторгъ къмъ тая земя, която, като чели, не е като другитѣ земи. Всичкитѣ живи и мъртви твари въ тази земя ти сж тѣй близки, като чели съ тѣхъ си ималъ тихи разговори въ лунна нощъ задъ купата отъ силни при хармана. Като чели, ето и сега, ти си тамъ въ слънчевата, арматна цвѣтна земя, при телеграфнитѣ стѣлбове, при Античоския хаъ, или край воденицата на Нягула, камънитѣ на която побрже се възгягъ и каншитѣ погвсело тракатъ, когато се зададе Албена.

За оногоза, който не ализа въ Народния театръ съ предумишлената целъ да си бележи въ театърчето самъ недостатъцитѣ на една нова драма, писаната на Йовкова е една съвършена национална пиеса.

Една картина изъ живота на добруджанския българинъ е представена съ голѣмо умение и съ плащачи багри и оня, който е посетилъ театъра съ непревзети чувства, мѣра презъ цѣлото време на стола си отъ възхищение и отъ сладки праживявания.

За космополититѣ не може да има българска драма, защото тѣ въобще се срачатъ отъ вси ко българско. Но за ония, които искатъ да видатъ България сама да надко не нещастията си, сама да стѣпни на краката си, безъ да обръща уиленъ

Партизандствуватъ и съ нещастнето на другитѣ.

Политическитѣ партии въ Ромъния въ котерийнитѣ си кавги и разправии не подбиратъ срѣдства. И най-дребната случка се използва като стрела срещу противника. Но особено забележително е, че тѣрде много се партизандствуватъ и съ положението на нашата нещастна поробена родина.

Така, органътъ на падналата либерална партия в. „Влиторулъ“ отъ 1. III 1929 г. въ статията си „Вълненията на българитѣ въ Южна Добруджа“ разправя най-фантастични небивалици, съ целъ да дискредитира властващата партия и за партийно-политически домогвания.

Статията прави краткъ прегледъ на събитията отъ 1913 г., когато бѣ окупирана Южна Добруджа „въз основа на историческитѣ права“ (!)

По-нататкъ се казва, че следъ мирнитѣ договори „убеждавайки се, казва, че историческитѣ права на Ромъния върху Южна Добруджа сж окончателно признати“, българитѣ промѣнили тактиката си за придобиването на Добруджа. Тѣ основали иредентично д-во „Добруджа“ и нѣкаква си Вжтрешна добруджанска революц. организация, чиято целъ била да поддържа будно съзнанието на населението вжтре въ Добруджа, да събира срѣдства, да рекрутира чети отъ дезертъори, крадци, убийци и престѣпници и т. н.

Стоменава се за на набѣги на тия чети, за тѣхното залавяне и арестуване на членоветѣ имъ, отъ които и днесъ още се намирали по затворитѣ 150 души.

И накрай: тия „комитаджии“ били членове на нац. селската партия! И благодарение на това, тия „комитаджии“ днесъ били членове на тричлениитѣ общински комисии.

Даже и българскиятъ депутатъ се изкарва иредентистъ и едвали не комитаджия.

Диверсията е ясна. Въ партийното си заслѣпение падн литѣ свтрапи забравягъ довчерашитѣ си злодеяния надъ българитѣ въ Добруджа, забравягъ побоищата, убийствага, ангаритѣ и золумитѣ, които вършеха, забравиха противоконституционнитѣ закони, които създадоха за отнемането на земитѣ. Освенъ това, изтъкнатото въ статията отначало докрай не отговаря на историческата истина, изтъкано е отъ лъжи и говори за невежеството на автора ѝ.

Жалки хора и мизерна история!

Добруджанци! Какъ ви свърва агитационниятъ месецъ? Записате ли нови абонати за в. „Добруджа“, издѣлжено ли е дружеството ви къмъ ИК и къмъ редакцията?

ПОДЛИСТНИКЪ

„Албена“

Мелницата на Нягула не привлича толкова много небетчи само затова, че м а й с т о р ъ Нягулъ вади хубаво брашно, или пъкъ защото Кучаръ безроптно и тихо товари и разтозаря човалитѣ, та спорй на работата Май че небетчинитѣ се трупатъ повече затова, че тжавя е и къщата на Албена, която често идва до мелницата да дочесе ядене на мжжъ си, Кучаръ, и да стисне скитомъ ржката на чорбаджиата му — Нягула.

Воденицата не спира ни деня, ни ноща. Не спиратъ да се възгягъ около нея и вси-ки ония, които сж ударени въ главата отъ хубстата на Албена. Вече Нягула оставяете — той отъ младини още обича Албена. Ами я вижте чорбаджиия сий Гаврилъ — ходи хъди, все около мелницата и все се вади на прѣсти да погледне къмъ прѣзореца на Албена, Вижте го Сенебирлията — б гаташки сий — влякнитѣ се е просто отъ мжжъ. Когато види Албена, цвѣча себгъ забравя, готовъ е вси-китѣ си чифлици да ѝ хариже. Ами иметѣтъ? Качва работата има-къта около воденицата? Хайде, дия сж все мѣстни хора. Ами оня ябанджия, който толкова дни вече изпуша реда си? Ча кой се е мѣрналъ въ това село и около

тази воденица. та да не е билъ омагьосанъ отъ хубстата на Албена? Не сж ли омагьосани, сякашъ, и мъртвитѣ предмети? Не е ли възгягъ побрже камънитѣ на воденицата, нетракатъ ли погвсело камшитѣ, когато вядатъ Албена? Единъ самъ Гунцо, мжжъ би, е слѣпъ за всичко, но той се е родилъ глузавъ, душешчо бзденъ. Четири дни чака той редъ да си смели шѣпа житъ, все го пререждатъ и избутватъ, чуди се, че хората сж като змаиия, хърля упрѣци на цвѣтя себгъ зарадъ туй безреде въ мелницата, а не може да разбере, че тукъ е виновна само Албена!

Околъ какъва хубава жена не може да не станъ нещастие. И то става. Нягулъ убива скритъ мжжъ на Албена, безъ тая да е съгласна за това. Но винага хърлягъ върху нея. Тя я прѣма съ горюстъ и не издава Нягула, когато обича. Арестувагъ я. Цѣлото село става на кракъ и се прѣтви на стражата да я отведе въ града. Идва Нягулъ, тримѣва онага си прѣдъ вси-ки. Тогава селото още повече се прѣтви на стражата згуй, защото ще залусгвѣ селото бзѣ Албена...

Това е драмата на Йорданъ Йовковъ.

погледъ къмъ ония, които сж я направили нещастна — за тѣхъ име българска драма и „Албена“ е една отъ най-хубавитѣ.

Ако би да нѣмахме национална пиеса, азъ не виждамъ съ какво друго ще си припомнимъ за ония българи, които оставихме въ робство и за следбата на които вече не искаме да знаемъ.

Идете и вижте „Албена“. Ако бѣлото село, проснатитѣ до хоризонтъ зелени нивы, саретнатитѣ селяни, богатството, което се чувствува въ всѣки кътъ, шумътъ на вѣчната работа въ равнината, геритѣ Албена, Кучаръ, Нягулъ, Гунцо, ако всички добруджанско въ тази пиеса не ви накара да се развълнувате, простете ми, но азъ ще ви кажа тогава, че за васъ е безразлично чия е днесъ Добруджа и още — че вие сте изъ числото на виновникитѣ за злата ѝ участь.

Ние, добруджанци, сме особено благодарни на г. Йовкова Той знае, нали, че сърдцата на вси-ки добруджанци не спирно мелятъ съ камъни зърното на любовта къмъ Добруджа и приготвятъ бѣлото брашно за прѣсфората?.. Че вси-ки сме омагьани отъ единствена хубавица въ свѣта — прекрасната Добруджа?

Тогава г. Йовковъ ще знае защо ние го обичаме!

Областните сбирки на съюза

По решение на ИК, секретарь-организаторът на съюза П. Господинов излезе в обиколка изъ дружествата. На централните пунктове, където ще се състоят сбирките с съвременен съобщено. Уведомени са и всички дружества.

Резултат на сбирките е следният: на 31 март — гр. Ески-Джумая, на 2 април — Шумен, на 3 с. м. — Провадия, на 5 с. м. — Барна, на 7 — Бляни долъ, на 9 с. м. Доленъ чифликъ, на 11 — Нови пазаръ, на 14 — Разградъ, на 16 — Ксмавларъ, на 17 — Ишикларъ, на 19 — Балбунаръ и на 21 април — Русе.

Добруджанци и добруджанки посетете масово вашите областни сбирки, където ще намерите отговоръ на всички вълнуващи ви въпроси. Съ това ще манифестирате своето високо съзнание за изпълнен дълг къмъ вашата организация и къмъ вашите братя и сестри. Всички до единъ на сбирките!

Изъ ромънския печатъ

В-къ „Адевърулъ“ (28. III.) подъ заглавие „Какъ създадохъ либералитъ недоволства въ Южна Добруджа“, между другото, пише:

„Дългъ е на правителството да съблюдава законитъ въ Южна Добруджа — закони обосновани на правото и справедливостта, защото това, което е наследило правителството тамъ, е една фикция на законност, узаконяване на една система отъ злоупотребления и несправедливости, прилагана вследствие съвършено погръшното разбиране на принципа за национализирането.

Съ документи и факсимилата доказателствата въ в. „Диминяца“, че абсолютно всички недоволства въ Четиригълника се основават на прилагането съ злоупотребления на закона за Нова Добруджа — дълго на либералната партия. Въпросътъ за владението мирие въ Четиригълника и начинътъ, по който се е вземала третината — това сж две причини, които вълнуватъ цялото население и тѣ сж последици на закона за Нова Добруджа по отношение на собствеността. Изтъкнахме, че само изменението на закона за Нова Добруджа ще може да премахне недоволствата въ Четиригълника, фактъ, който предъзвика протеститъ на либералитъ. Когато известно е, че платформата на изборната имъ борба въ тази провинция презъ 1922 г. бѣше: пълното отиъняване на закона за Нова Добруджа, а земитъ да останатъ на тия, които сж били по законъ още преди 1913 година.

Единствената вина за това, което стана, става и би ставало въ тази провинция, ако правителството на вземе необходимитъ мѣрки, носи бившето правителство и администрацията му въ Четиригълника. Либералитъ обещаваха въ 1922 год. отиъняването на закона за Нова Добруджа, но не го изпълниха. Презъ април 1922 г. въ Камарата тримата представители либерали на Четиригълника, Н. Петреску-Комненъ, А. Пинета и В. Ковата изтъкнаха въ речитъ си, че отиъняването на закона за Нова Добруджа въ 1921 г. (който признаваше собствеността на земитъ напълно, безъ отстъпването на третината) е едно национално престъпление, но, въпреки това, либералнитъ парламентъ отъ солидарност къмъ министра на държавнитъ имоти гласува законопроектъ м-р. Петреску-Комненъ, между другото, каза: „Мига да ви представя документи, съ които се доказва, че въ България не съществува мирие. Азъ при все това, признавамъ, че съществува още споръ, но не можемъ да изградимъ една цѣла юридическа система върху единъ споръ.

Ако този въпросъ трѣбва да бѣде разискванъ, налага се да правимъ това така че никому правата да не бѣдетъ накаржени и да не се помисли нито за моментъ, че въ Ромъния тѣ могатъ да бѣдетъ незначителни“.

Пинета и Ковата поддържатъ, че въ България съществува само абсолютна собственостъ върху всички земи, а що се отнася до владението мирие, то не съществува. Това, което искате да извършите, е една политическа грѣшка, едно национално престъпление. Не възпроизвеждаме юридическитъ съображения на г. Петреску-Комненъ, Пинета и Ковата, които сж ги заставили да говорятъ така. Достатъчно е да изтъкнемъ, че отъ това заблуждение на либералния парламентъ и отъ необходимостта да се подкрепятъ законопроектътъ на единъ министъръ произлизатъ всичкитъ несправедливости въ Четиригълника и се залагваме: кой другъ, освенъ либералитъ сж причината за това?

В-къ „Диминяца“ (25. III.) подъ заглавие „Законъ за организирането на Нова Добруджа ще бѣде измененъ“ пише: „По Случай направената отъ в. „Диминяца“ анкета въ Нова Добруджа. Въ връзка съ недоволствата, предизвикани отъ лошото положение тамъ, имаме случай да посочимъ, че оставането на настоящия режимъ на поземелната собственостъ само ще го поддържа, а че не и увеличи. Недоволството въ Нова Добруджа почва веднага следъ гласуването на закона за организирането на Нова Добруджа отъ 1924 г., който постанови изменението на третината отъ собственитъ на земи, собственостъ, считана като „мирие“, т. е. ембатиерно владение и „чюлкъ“, т. е. цѣлна собственост.

Изтъкнахме, че острата форма на недоволствата се е проявила вследствие нечуванитъ административни злоупотребления, извършени въ време на управлението на окръжния управителъ Ташку Пучеря въ Силистренския окръжъ, „Пучеряската епоха“, както се нарича въ областта. Веднага съ идването на власт на новото правителство, а особено следъ като намѣрените му бѣха разбрали, усложнението настъпи въ Кадрилатера, спрѣхъ недоволствата на селското население и останаха само похощенията на бандититъ, минали презъ границата — похощения, между прочее, много рѣжки.

Известно бѣше въ Кадрилатера, че национално-селскитъ правителство ще измени настоящия режимъ на селската собственостъ въ Нова Добруджа по такъвъ начинъ, че нито дълготъ на истинското колониализиране да бѣде възпретъ, нито пъкъ поземелнитъ собственици да бѣдатъ онетравдани съ прилагането на единъ изключителенъ режимъ, съвсемъ различенъ отъ тоя, който се прилага въ останалата частъ на кралството.

Мислимъ, че сме добре осведомени, твърдейки, че веднага следъ Великденъ правителството ще внесе въ парламента закона за изменението на настоящия режимъ на поземелната собственостъ въ Кадрилатера. Режимътъ, който ще се установи, ще се състои въ унищожението на изземането на третината отъ селскитъ собственици и прилагането на закона за експроприирането на поземелната собственостъ отъ строто кралство и въ Нова Добруджа. Също ще се ревизиратъ и всички оземлявания на държавнитъ чиновници-земледѣлци.

Формулата, която ще се прилага, ще бѣде: земледѣлците да се упражнява непосредствено отъ земледѣлцитъ, и тѣ да се възползуватъ отъ плода на труда си.

Съ тѣзи изменения Кадрилатерътъ ще престане да бѣде подъ изключителния режимъ на поземелната собственостъ, тъй както съ вдигането на военното положение и на цензурата“.

Нови сорци

Гр. Николов. Група добруджанци, вземайки примѣръ отъ своитъ братя, прѣснати изъ царството, на 16 мартъ т. г., следъ разиъна на мисли сж решили да се организиратъ и да поведатъ наредъ съ всички добруджанци борбата, която тѣ водятъ. При общъ ентузиазъмъ основнитъ на дружеството сж били положени. Къмъ него се числятъ и добруджанцитъ, живущи въ селата Ерменци и Черковица, Никополско.

Въ същото събрание е избрано настоятелство въ съставъ: председ.: Стоянъ П. Христова, подпредседателъ: Илия Ив. Ненкинъ, секретарь: Цело Ив. Бакалски, членъ: Петко Глоговъ. Провѣрителитъ сѣветъ: Атанасъ Фатакевъ, Костадинъ Пидеркова и Маринъ Райкова.

Да блѣсне истината

(Писмо отъ границата)

Господинъ редакторе, мѣлимъ да дадете на настоящето ни опровержение мѣсто въ любимия ни вестникъ „Добруджа“.

Въ бр. 53 и 54 на вестника на отключилитъ се отъ цѣлокупната емиграция добруджанци, единъ провадилъ типъ, който за позоръ на всички ни носи името добруджанецъ, не безпричинно именуванъ отъ всички „Лощъ Минчо“, живущъ въ с. Коркутъ, Варненско, въ чиято черна душа сж сѣ б р а н и всички пороци, хвърля обвинения, че ние, Ангелъ Ячевъ и Господинъ Ивановъ, сме били стари орджия на изверга и предателя Ал. Рашеновъ и Колонелъ Уйка и редъ още гадости, които само една продажна и похварена съвестъ, като тая на „Лощъ Минчо“, може да стори.

На всичкитъ му гадости ние отговаряме: действително, бѣхме орджия на Рашеновъ, но докога, докото той въ България водѣше добруджанското движение, на което като добри българи въ Добруджа искахме да бѣдемъ въ услуга.

Но следъ предателяската акция на Рашеновъ ние трѣбваше да се намѣримъ въ България, изоставили въ Добруджа деца, жена и имоти. Дотолкова сме били орджия на предателя Рашеновъ. На тротинетъ, следъ като извърши предателяство Рашеновъ, въпроснитъ „Лощъ Минчо“ продължаваше да не е чуждъ на предателя и ведно съ неговитъ шайки, единъ отъ които е Ради Желевъ, вършеше своитъ хайдуцлукъ около границата, като оградоха въ околнѣта конетъ и овцитъ на мнозина честни и трудолюбиви българи.

Що се отнася до менъ, Г. Ивановъ, че съмъ бѣлъ ромънски кавалеристъ, това е вѣрно; на ромънска служба сж били много българи изъ Добруджа. Но не изменили нѣколко дни отъ почването военнитъ действия на добруджанския фронтъ, азъ се предадохъ съ цялата си амуниция, за да участва на германци и трѣбваше цѣла година да понямъ лишения и тежания въ пленнически лагеръ въ Германия, докато като българинъ успѣхъ да се завърна, да постана въ българската армия и до края на войната да бѣда на македонския фронтъ въ първитъ боеви редове.

Твърде добре всички добруджанци край границата познаватъ кой е „Лощъ Минчо“ и кой сж Ангелъ Ячевъ и Господинъ Ивановъ. Ние предоставяме всеки да си даде заключението, кой на какво е способенъ. Но престъжано е да понямае провокацитъ и продажничеството на юлдинскитъ синова въ нашето движение, което ни е тъй скъпо.

Ангелъ Ячевъ — с. Вълчи-долъ
Господинъ Ивановъ — с. Коркутъ

Демагогия

Ромънскитъ министъръ на външнитъ работи Титулеску е държалъ сказка въ Парижъ за О. Н. и малцинствата. Той започналъ сказката си съ констатацията, че около въпроса за малцинствата сж се натрупали маса фалшиви впечатления.

Ораторътъ по нататъкъ се впусналъ въ дълго и широко теоритизиране, безъ, обаче, да засегне въпроса въ неговата същина, безъ дори да спомене за режима, подъ който се намиратъ малцинствата въ Ромъния и въ частностъ — българитъ въ Добруджа и пр.

Накрай той завършилъ: „Днесъ нашата дългъ е да изпълняваме с вѣстно задълженията отъ договоритъ и да установимъ, че надъ договоритъ е моралътъ, който е единъ за всички и който иска хората да бѣдатъ равни кждето и да се намиратъ“.

Чо сж се натрупали фалшиви впечатления по въпроса за малцинствата — въ това никой не се съмнява. Въпросътъ е кой създава тия фалшиви впечатления и въ О. Н. и въ конференцитъ на двото за миръ, и въ печата, и въ разни сказки и пр.

А заключителната частъ отъ сказката на Титулеску е тънка демагогия, свръстаена само на ромънскитъ дипломати.

Значението на организационнитъ добруджански сбирки е огромно. Добруджанци, не пропускате да ги посетите!

Кой въпросъ раздѣля България и Ромъния

Чехска преценка

Чехскитъ в. „Народни новини“ (органъ на народ. демокр. партия) пише:

Тия две държави ги раздѣля Добруджа — житницата на България, която ромънитъ отнеха. Четвъртъ милионъ българи сж културно напълно откъснати отъ своята родина. Отъ войната насамъ българскитъ правителства сж правили много пакти постъпки въ Букурещъ, за да се дадатъ права на тия българи. Отъ Букурещъ винаги сж обещавали, че ще задоволятъ справедливитъ български искания, но останаха само съ обещанията си. Следъ идване на правителството Маниу, съществена промяна въ българския елементъ не е настъпала, само администрацията е малко поомекнала. Ето защо българитъ сж право ще се обърнатъ за съдействието къмъ О. Н., като подадатъ меморандумъ. Следъ промяната на правителството въ Ромъния самия ромънски печатъ изнесе потрестни факти за преследването и ограбването на българитъ въ ромънска Добруджа. Едно задоволително разрешение на добруджанския въпросъ ще се отрази добре и върху съдбата на българскитъ малцинства въ Гърция и Сърбия. Преди да се уреди положението на малцинствата, не може да се говори сериозно за осъществяване девиза „Балкана за балканскитъ народи“.

Резолюция

На сбирката на добруджанци отъ Новопазарско, състояла се на 24 мартъ т. г. въ гр. Нови-пазаръ.

Както съобщихме, на 24 м. м. се състоя сбирка въ гр. Нови пазаръ, посетена много добре отъ бѣжанцитъ въ околнитъ села и града. Следъ като се е говорило обстойно по всички въпроси, вълнуващи емиграцията, накрая се е взела следната резолюция:

„Конференцията на просаѣтно-благотворителнитъ два „Добруджа“ отъ Нови-пазаръ и околнѣта, следъ като изслуша всички делегати по повдигнатитъ въпроси, единодушно акламира нуждата отъ единство, прокламирано и отъ XII редовенъ конгресъ и като заявява, че безрезервно одобрява цѣлитъ и задачитъ за съюза, вплотени въ устава на съюза и провеждани отъ И. К. дава на последния своята активна подкрепа.

Добруджанскитъ два трѣбва да съществуваатъ въ името на посоченитъ цели и задачи, които конференцията счита за единствено резултатни.

Конференцията призовава всички добруджанци за вѣрна служба на поробена Добруджа.

Новини отъ Добруджа

— Учителското тѣло при българското частно училище въ гр. Кюстенджа, подпомогнато отъ граждани-любители, е представило на 10 мартъ т. г. пиесата на г. Рачо Стояновъ „Майстори“ подъ режисюрството на г. д-ръ Ив. Огняновъ.

Изпълнението било отличено и публиката останала много доволна.

— Излязла е на български въ Добричъ книгата „Смѣхътъ на Добруджа“ отъ Я. Калиакренски. Тая книжка — казва се въ единъ отзивъ за нея — възбужда повече съзли отколкото смѣхъ; тя заслужава да бѣде прочетена не само отъ всѣки интелегентъ, но и отъ всѣки пограмотенъ селянинъ“.

— Дамската секция при Българското общество въ Силистра е дала преди нѣколко дни литературно-музикална вечеринка при добре уредена програма и танци. Представена била комедията „Скъпа цѣлувка“.

— Мелничаритъ и хлѣбаритъ въ нѣкои градове на Добруджа сж предявили искания предъ съответнитъ фактори да бѣде повишена цената на хлѣба, защото и хранитъ били повишени.

— Вследствие усиденото топене на сѣнговетъ и неприемливостта на замръзването почва повече вода, селата Кара Омуръ и Сребърна били наводнени; загубитъ въ постройки, храни и пр. били грамадни.

Где му е тръгнало на добруджанското население

Антифашистският конгрес и „д-ръ“ Вичевъ

Фашизмът, както е известно, е едно обществено течение, което се характеризира най-главно с отрицателно си отношение към демократическата система на управление, което отрича тази система с нейните парламентарни институции и въздига въ върховно и ръководно начало диктатурата на малцинството, на „силната“ личност и признаватъ вождове.

Като методъ и система, фашизмът се явява подражание и копие на болшевиизма. Последният дори има първенство по време: преди фашизмът да бѣ познатъ, изобщо, това бѣше болшевиизмът, който му различни идейнитѣ и тактическитѣ ожтища. Първи болшевикитѣ създадоха и формулираха теорията за диктатурата, като — възползувани отъ слабоститѣ на демократическата система, чийто недостатъци, строго погледнато, не се криятъ въ самата система, а въ слабата обществена и политическа култура на народнитѣ маси — побъзоаха да обявятъ демокрацията, срещу народоуправлението, за фалиралъ, да я осмиватъ и оварикатуряватъ и, въ замѣна на нея, да превѣзнатъ диктатурата като разковниче и плюлюль-диникъ срещу всички злини на свѣта.

И ето. Въ нѣкои страни тази проповѣдъ успѣ. Това сѣ предимно странитѣ съ малка обществена и политическа култура на народнитѣ маси, като Италия, Испания, Унгария, Русия, Сърбия и въ прикритата форма, въ другитѣ балкански страни. Въ страни съ висока култура, много познато, яровѣднитѣ за диктатура и силнитѣ личности не успѣватъ, защото народитѣ ценятъ правата и свободитѣ си и умѣятъ да си служатъ съ демократическитѣ институти.

За забелязване е, че фашизмътъ днесъ е силенъ тамъ, гдето болшевиизмътъ е кѣфѣлъ вчера. Клиньтъ клинь избива. Това се обяснява съ единството и сходството на методитѣ и сѣдствата на тия две болезнени обществени явления.

Разликата е въ цѣлитѣ, но не това е сѣдственото. Защо диктатурата и насилственото подчинение да бждатъ позволени за едни, а забранени за други? Който одобрява и проповѣдава диктатурата, изобщо, нѣма морално право да възстава срещу нея, щомъ тя се упражнява отъ противникитѣ му. Явно е, прочее, че истински, честелъ и искренъ противникъ срещу фашизма, както и срещу болшевиизма, може да бжде само демократътъ, с. р. оня гражданинъ и оня обществени групи и парти., които отричатъ насилнието и диктатурата, стоятъ на почвата на народовластнието и признаватъ свободитѣ на всички граждани.

И обратно, нѣма по-големо лицемерие и тартифщина отъ тая — да бждешъ партизанитѣ на диктатурата като уравнителна система, да я теоритизирашъ и гдето можешъ да я практикувашъ, като притискашъ и дори физически унищожавашъ всѣки, който не мисли точно като тебе, — а въ сѣщото време да се боритъ

противъ диктатурата и насилнието, когато други я практикуватъ противъ тебе.

Това правятъ комуниститѣ по цѣлия свѣтъ. Гдето имъ падне властъ — тероръ, насилнието и диктатура противъ всички. А гдето други — добре научили и усвоили теорията имъ — упражняватъ прекалената диктатура, тамъ виждъ до Бога и поза на борецъ срещу . . . насилнието, реакцията, въ защита на всички граждански свободи — на сдружаванието, на печата, на събранята, пъкъ, ако щете, — и на конспирацията . . . Свобода, с. р. демокрация само за тѣхъ, а диктатура и насилнието — за всички други.

Безподобна хипокризия! Извикали на живото фашизма, на който дадоха методитѣ и сѣдствата си — за да изпитатъ първи сладостта му — комуниститѣ отъ цѣлия свѣтъ свихаха въ началото на м. мартъ въ Берлинъ единъ „сѣтовенъ антифашистки конгресъ“ за борба срещу фашизма, с. р. срещу своята собствена незаконородена рожба.

По обща оценка, тая инициатива се счита за напълно провадна. Провадна, — не защото въ свѣта нѣма антифашистски организирани сили, но защото никоя демократична обществена организация въ свѣта не се хвана на болшевишкото хоро, тѣй като истинскитѣ и искрени борци срещу фашизма сѣ същевременно борци срещу болшевиизма, бидейки и дветѣ отъ единъ долъ бодили.

Това е било едно болшевишко сборище, въ което България е била представена отъ оседненитѣ по закона за защита на държавата емигранти: Йонко Пановъ, Трайчо Костовъ и Добри Терпешевъ, а така сѣщо — отъ Йорд. Милевъ, секретаръ на „Независимитѣ“ работнически синдикати въ България.

А сега — което интересува добруджанската емиграция. „Д-ръ“ Вичевъ е телеграфически поздравилъ „антифашистският“ конгресъ на болшевикитѣ. Председателството на конгреса му е отговорило съ дълга телеграма, въ която го поздравява него, „д-ръ“ Вичева, борецъ срещу фашизма и потиснеността въ свѣта.

А въ последния брой на вестника му четемъ, че започва да печати кореспонденциитѣ на специалния си кореспондентъ въ антифашистския конгресъ въ Берлинъ.

Спомнете си, че по време на конференцията въ Прага на Съюза на дружествата за О. Н. „д-ръ“ Вичевъ получи отъ „специалния кореспондентъ на „Св. Добруджа“ една телеграфическа кореспонденция съ повече отъ 350 думи (струваше повече отъ 3000 лева), като да се касаве за нѣкой вестникъ отъ величината на английския „Таймс“ и за нѣкой кралъ на вестникитѣ, отъ рода на Нордлифъ. Специални кореспонденти, телеграфни кореспонденти, антифашистски конгреси, взаимни поздравления.

Долу фашистската диктатура! Да живѣе диктатурата на пролетариата! . . . Молитъ плаща.

Втората и третата точки: идеалъ (личенъ и общественъ), критика на болшевиизма, следъ като ги разви въ общия имъ смисълъ, свързва ги съ движението и релефно посочи добритѣ имъ и лоши страни. Критиката, казва той, „тѣбва да служи на напредъка, на развоя, но, за жалостъ, доминира друга една критика — безчестна, безскруполна, която знае само да убива, да унищожава, отъ нея тѣбва да се пазимъ, нея тѣбва да премахнемъ. Болшевиизма той отрече като течение, имащо мѣсто въ нашето движение. Той отрече издигнатитѣ отъ хора, служачи на интереситѣ на чужди държавни лозунги. „Независима Добруджа“, присѣдинена къмъ „балканската федерация“. Това не сѣ начала, не сѣ целъ, а само сѣдства и то крайно нечестни. Нека агентитѣ на тия разбирания не си затварятъ тѣй дълго очитѣ.

Накрай референчикътъ, следъ като не намѣри причинитѣ за неидването на старитѣ дѣйци като М. Марковъ и други въ редоветѣ на движението, апелира за работъ, сплотеностъ и жертви. Всѣки е длъженъ да отдѣли отъ себе си най-ценното и го даде въ услуга на свещеното дѣло. Повикътъ е единъ: „На работа за брата робъ“. Всички ония, които сѣ

се скрили въ черупкитѣ си и задъ паравана на самоизлъгването „процистете организацията и ние ще дойдемъ“, на тѣхъ ние ще отговоримъ съ примѣръ. Потжалата въ буренъ и трѣне нива не се прочиства съ ржиче облѣчени въ ржавици, чистачитѣ ще влизатъ въ нея съ боси, крака защото нинкъ ще стѣпчатъ и житото, ще изподраскатъ кожата си, но ще почистятъ нивата. — Тѣй правятъ добритѣ стопани.

По желанието на референчика и слушателитѣ, рефератътъ се обърна въ беседа и придоби двояко значение: поучително и възпитателно.

Ст. Симеоновъ

София. На 30 мартъ т. г. подпредседателътъ на Софийското д-во „Добруджа“ г. Б. Петровъ чете рефератъ отъ името на Младежката група при д-во „Стефанъ Караджа“, на тема: „История на добруджанското движение отъ 1914 г. до 1924 г.“

Съ вѣщина и разбиране на въпроса референчикътъ проследи появата и развоя на добруджанското движение презъ поменатото време

Началото на движението се слага презъ м. септември 1913 г. въ кафенето на дѣдо Ч лѣковъ въ София. На 19. II. 1914 г. се изработва уставътъ на организацията съ цели: за „духовно единение и национална солидарност на българитѣ въ Добруджа и свободна България“, за запазване духовнитѣ и културни институти и въроизповѣдната община и пр.

Първитѣ организирани мѣста сѣ Русе, Варна, Гюмюрджина и др. Организацията печели симпатии сѣдъ обществото. На 25. III. се е състоялъ първиятъ учредителенъ конгресъ, който приелъ устава. Въ избраното върховно тѣло сѣ влизали д-ръ Тончевъ, д-ръ Тодоровъ, Ник. Атанасовъ, Миланъ Марковъ и др. Обявява се общоевропейската война и почти презъ цѣлото врѣме, докато трае, движението замира. Къмъ края на войната се състоялъ Бабадагския съборъ, Тукъ се издава в. „Добруджа“. Начело стоятъ Д-ръ Ив. Огняновъ, Д-ръ Маргинъ и др. Презъ 1918 год. следъ катастрофата, ромнитѣ наново скупирватъ Добруджа Фактически дейността се сѣдъроточава въ три пункта: София, Варна и Русе. На 12. VII. 1919 г. се състоялъ четвърти по редъ конгресъ, гдето се ликвидира съ всички комитети въ Добруджа и се очертава течение за автономна Добруджа. По-късно се състоялъ Великиятъ съборъ въ София. Дѣйци: Др. Пачовъ, Анг. Стояновъ, Вичевъ и др. Презъ 1922 год. се състоялъ VI Шуменски конгресъ.

Презъ сѣщата година се създава законътъ за настаняването на бѣжанцитѣ и това до голѣма степенъ се отразява върху движението. Заговарва се за младежко движение. Очертаватъ се нѣколко течения — лѣви, дѣсни, умѣрени. Идвѣ VII ескиджумайки конгресъ. — По-активни лица: Трифонъ Трифоновъ, Бор. Андреевъ, Бор. Петровъ, Атанасъ Дачевъ и др.

Постепенно движението се канализира и взема почти сѣшитѣ насоки, които следва до днесъ.

Малкото мѣсто съ което разполагаме не ни позволява дажъ да шрихираме реферата, но той представлява интересъ не само за добруджанци, а за всички, които се интересуватъ отъ националъ-освободителнитѣ движения. Този рефератъ особено може да послужи при подготвяне на подходящи реферати изъ дружествата.

Добре би било да го видимъ издаденъ въ отделна бршуръ.

Хроника

Първитѣ сведения, получени отъ станалитѣ сбирки на добруджанци, въ които сѣ взели участие съвѣнъ съюзнитѣ организатори П. Господиновъ, много дѣйци изъ дружествата, гласятъ, че тѣзи сбирки сѣ минали при голѣмъ ентузиазмъ и общо водовшевление.

Навсѣкжде единдушно се е подчертала готовността на емиграцията да се поокрепятъ усилията на

ИК въ трудната му борба по провеждане решенията на XII ред. венъ конгресъ и повеленията на устава.

Споредъ наши положителни сведения около 30 семейства досегашни каракачани изъ Рила планина тия дни сѣ всичката си покщнина заминаватъ презъ Русе за Добруджа. Това преселение се дължи на ромъиската пропаганда у насъ.

Въз основа окр ж н о т е № 19,514 отъ 4. XII. 1928 г. на Минист. на В. Р. Н. З. и протоколното решение на комисията за настаняване на бѣжанцитѣ подъ № 529 отъ 6 мартъ т. г. уведомяватъ се бѣжанцитѣ добруджанци, че тия отъ тѣхъ, които сѣ получили дворни мѣста, тѣбва да ги застроятъ най-късно до 25 юний т. г. Въ противенъ случай ще имъ се отнематъ мѣстата и възвѣрнатъ на общината.

Сѣщото се отнася и за тия, които сѣ получили дървенъ строителенъ материалъ.

Тѣзи отъ тѣхъ, които не сѣ подали заявления съ скици за оценка на мѣстата си, да сторятъ това въ най-скоро време.

Р. Х. Марковъ, известенъ публицистъ и кореспондентъ на американски вестници въ Букурещъ, предприелъ анкета върху общото положение въ Добруджа.

Споредъ наши сведения, г. Марковъ е билъ възпрепятствуванъ да изпълни свободно мисията си.

Съгласно заповѣдта на Министерството на вътрешнитѣ работи и народното здраве, отдѣление за социални грижи, преди нѣколко дни властѣта е описала и иззела цѣлата архива и всички други имущества на разтурнатата младежка група отъ „Д. М. С.“

„Добруджански маршъ“ — хорово изпълнение ще намѣрите само въ грамофоннитѣ плочи „Одеонъ“

Злободневка

Крѣстникътъ на нукувичетата

Привикнали сѣ хората да носятъ яйцата си и да ги люпятъ въ чуждо гнѣздо та страшно сѣ разкрѣтели сега, когато топлиятъ имъ пологъ е истински нѣшо.

Мустанкитѣ младежи около „д-ръ“ Вичева, както се знае, си присвоиха правото да чертаятъ политиката на добруджанското движение, независимо, самостоятелно и безъ да се съобразяватъ съ съюзнитѣ цели и задачи.

За тая целъ вестници издаватъ, конгреси правятъ, псуватъ, ругаятъ, чернятъ-когото и както искатъ.

И всичко това тѣ правятъ като младежка секция при Съюза „Добруджа“, сиречь подъ прикритието и крилото на нашия съюзъ, отъ името на който винаги се явяватъ предъ властитѣ, предъ публиката и предъ свѣта външно, догдето се прокарать, а после вече вършатъ известното свое дѣло на болшевишки мекерета.

Въ тѣхния уставъ изрично стои, че сѣ секции и действуватъ отъ името и въ полза на Съюза „Добруджа“.

Следъ промѣната на устава на Съюза, секретаритѣ на ИК депозира въ отдѣление Социални грижи при М. В. работи гласуванитѣ отъ конгреса измѣнения на устава, за да бждатъ тѣ утвърдени, като същевременно съобща, че наричаниятъ себе си „Младежки Добруджански съюзъ“ — ако въ устава му и да се чете, че е секция при Съюза „Добруджа“ — не е никаква негова секция и съюзътъ не отговаря за неговата дейностъ.

Останали безъ топлия пологъ на съюза, пилцитѣ изведнѣжъ се видѣха изложени на бури и вѣтрове и пицятъ, та се клсатъ.

Нивкинали кукувичетата да се приютятъ въ чужди гнѣзда, не могатъ да разбератъ че не имъ сѣ криви хората, загдето иматъ хаймана майка, която скита като бѣсна цѣлия свѣтъ да оправа съклонитѣ и интригитѣ си, а децата си оставила подъ чуждѣ покривъ.

Ха сега, пиленца! Да ви видимъ самостоятелно да живѣте и подъ собственото знаме да работите. Кжде ще се озвовете и какъ ще се развѣждате. Пъкъ ако видомилиѣ за старото гнѣздо и се отучите отъ лошата верта — Да ходите по себе си и да оцпавате всичко въ гнѣздото — ние пакъ можемъ да ви приберемъ.

Тая да знаетел!

Печатница С. М. Стайковъ — София

Изъ живота на дружествата

Добруджанскиятъ проблемъ

Подъ горния надсловъ на 20 и 22 мартъ т. г. членътъ отъ настоятелството на д-во „Добруджа“ въ Русе, Драгомиръ Божиновъ, изнесе рефератъ.

Рефератътъ бѣ изнесенъ съ вѣщината на деецъ, познаващъ движението и съ присѣция на референчика ентузиазмъ, който се впи въ слушателитѣ и за дълго ще ги подкрепя.

Божиновъ раздѣли темата на четири части. 1. Исторически развои на движението отъ заражданието му до днесъ; 2. Идеалъ и критика; 3. Болшевиизма въ националнитѣ движения; 4. Предпоставки за мощна и единна организация.

Всѣка частъ на темата представляваше завършено цѣло, обаче референчикътъ сполучливо е систематизиралъ материала и, обобщенъ, добре го изнесе, особено първата и последна точки. Добруджанци се запознаха съ историята на движението, по-първитѣ въ миналото дѣйци, посочиха имъ се и спѣнкитѣ, запознаха се и съ разколнитѣ въ движението и тѣхната акция. Посочи имъ се и начинътъ за засилването и закрепването на организацията.